

Lausunto sivistysvaliokunnalle

Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry

Asia: VNS 2/2024 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2025-2028.

KULTA RY: LEIKKAUKSET HEIKENTÄVÄT TALOUTTA, HYVINVOINTIA JA TURVALLISUUTTA

Lausunnossaan Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry esittelee alakohtaisia esimerkkejä leikkausten vaikutuksista kulttuuri- ja taidealaan:

Yleishyödyllisille taide- ja kulttuurifestivaaleille leikkaukset merkitsevät suurta epävarmuutta - ja osalle kuolemaa. Yksi festivaali on jo mennyt konkurssiin ja yksi lopettanut toimintansa leikkausten vuoksi, ja yli 10 muuta festivaalia on lopettamisuhan alla. Leikkaukset merkitsevät taidetarjonnan katoamista monilla pienillä paikkakunnilla, sillä festivaalit eivät kasva tai pysy hengissä ilman valtion investointeja. - Finland Festivals ry

Pääsylippujen alv-korotuksen vaikutus kuluttajahintoihin heikentäisi kävijöiden ostovoimaa, mikä tarkoittaisi esitysten yleisömäärien, järjestettyjen konserttien sekä esiintyjien vähenemistä ja yksipuolistumista. Jotta kotimaisen musiikin monipuolinen tarjonta sekä koko livemusiikin elinvoima turvataan, alv tulee pitää 10 prosentissa sekä kulttuurin vapaan kentän rahoitus säilyttää. - LiveFIN ry

Aineeton kulttuuriperintö ja taidot ovat kansallista pääomaa, jota ei voi jättää yksinomaan yksityisen rahoituksen vastuulle. Aineeton kulttuuriperintö ei tarvitse säilyäkseen museoitaa vaan osaajia, jotka osaavat välittää taitoja tuleville sukupolville. Suunnitellut ammatillisen koulutuksen leikkaukset ja aikuiskoulutustuen lakkauttaminen kohdentuvat raskaasti kädentaitojen osaajien koulutukseen. - Käsi- ja taideteollisuusliitto Taito ry

Kansallisgalleriassa rahoituksen leikkaaminen vaikuttaa toimintoihin, joihin valtionrahoitusta kohdennetaan, kuten esim. maksuton tarjonta. Kansallisgalleriassa vierailee tällä hetkellä vuosittain noin 250 000 maksutonta kävijää. Kokoelmien osalta leikkaukset kohdistuisivat kokoelmien kartuntaan ja tutkimustyöhön. Kokoelmien ylläpidosta ei voi leikata, ettei niihin pysyviä vahinkoja. - Kansallisgalleria

Lastenkulttuurin määrärahat ovat jo entuudestaan liian pienet. Taide ja kulttuuri kuuluvat kaikille lapsille. Ne ovat kaikkien lasten oikeus - jopa enemmän kuin aikuisten oikeus, sillä taide ja kulttuuri on kirjattu lapsen oikeuksien sopimukseen ja olemme sen yhteiskuntana allekirjoittaneet. Leikkaukset lastenkulttuuriin iskevät pahimmin juuri niihin lapsiin, jotka ovat muita haavoittuvammassa asemassa ja joiden kulttuuriset oikeudet ovat muita heikommat, sillä lastenkulttuurin määräraha on tarkoitettu ihan kaikille lapsille, ei vain lahjakkaille. - Suomen lastenkulttuurikeskusten liitto ry

Hintojen nousu ja järjestöjen resurssien pieneminen aiheuttaa väistämättä myös harrastushintojen nousua. Leikkaukset pakottavat teattereita myös nostamaan pääsylippujen hintoja, mikä vaikeuttaa harrastajateatterin esitysten saavutettavuutta vähävaraisille. Näin leikkaukset vaikuttavat myös harrastajateatteriryhmien monimuotoisuuden vähenemiseen ja erityisesti esimerkiksi lasten- ja nuortenteatteriryhmien toimintaan. - Suomen Harrastajateatteriliitto

Kulttuurin leikkaukset näkyvät meidän toiminnassamme suoraan saavutettavuudessa. Pienempi toiminta-avustus vaikuttaa näyttelytoiminnan supistamiseen. Ruotsinkielisenä toimijana meillä on vakaata rahoitusta yksityisistä säätiöistä, mutta sekään rahoitus ei tässä kiihtyvässä inflaatiossa riitä. Valtion tuella voimme kohdistaa rahoitusta itse toimintaan ja tehdä monipuolisia, saavutettavia sisältöjä. - Stiftelsen Pro Artibus

Kulttuurialan koulutusjärjestelmä kouluttaa nuoria ammattilaisia toimialalle. Kulttuurin leikkaukset vievät pohjaa uuden tekijäsukupolven tulevaisuudelta. Esim. freelancepohjaisella musiikkialalla harva nuori pääsee suoraan alan vakituisiin töihin ja leikkaukset vähentävät työmahdollisuuksia. Nuorten osaajien menettämiseen ei ole varaa – heitä tarvitaan niin kulttuurin kasvun kuin hyvinvointimme tueksi. - Suomen Konservatorioliitto

Leikkaukset järjestöiltä ovat leikkauksia työllisyydestä. Myös Kulttuuripoliittista selontekoa laaditaan tilanteessa, jossa hallitus leikkaa työvoimavaltaisen taide- ja kulttuurialan niukoista resursseista. Minkä viestin jo tehdyt, ja pitkälle tulevaan suunnitellut toistuvat leikkaukset taiteesta ja kulttuurista kiinnostuneille, tai siitä itselleen ammattia toivoville, lapsille ja nuorille antaa? - Taiteen perusopetusliitto TPO ry

Teattereiden osalta leikkaukset lisääisivät työttömyyttä, pakottaisivat nostamaan lipunhintoja ja vaikuttaisivat heikentävästi aluetalouteen. 1 milj. euron leikkaus esittävän taiteen valtionosuusrahoituksessa tarkoittaa alalla 40 henkilötyövuoden vähennystä. Useiden kymmenien miljoonien leikkaukset tarkoittaisivat joidenkin teattereiden toiminnan loppumista kokonaan. - Suomen Teatterit ry

Suomen kulttuuri- ja tiedeinstituutit ovat Suomen tieteen, taiteen ja kulttuurin kansainvälistymisen avain- ja asiantuntijaorganisaatioita. Ne avaavat ovia kansainvälisille markkinoille. Niillä on kattavat eri alojen kansainvälisistä ammattilaisorganisaatioista ja muista toimijoista koostuvat verkostot, mikä lisää olennaisten kontaktien ja työtilaisuuksien määrää tekijöille. Instituutit päivittävät käsitystä Suomesta maailmalla ja luovat kansainvälisiä suhteita kestävästi. - Suomen kulttuuri- ja tiedeinstituutit ry

Hyvitysmaksu ei ole tavallinen harkinnanvarainen kulttuurimääräraha, sillä direktiivin tarkoittama "sopivan hyvityksen" käsite rajaa hallituksen mahdollisuuksia

harkinnanvaraisesti vähentää määrärahaa esimerkiksi valtiontaloudellisten yleisten säästötarpeiden vuoksi. - Kopiosto ry

Kansanmusiikki ja -tanssi lähtevät omasta kulttuuriperinnöstä ja yhteisöllisyydestä, ja niihin osallistuu kymmeniä tuhansia suomalaisia aktiivisina tekijöinä. Niiden merkitys kansalliselle ja paikallisille identiteeteille on keskeinen. Alan rahoitus on jo nyt niukkaa, ja leikkaukset heikentäisivät vakavasti niin alan laajaa hyvinvointivaikutusta kuin suomalaisen kulttuurin näkyvyyttä maailmalla. - Kansanmusiikki-instituutti ry

Työvoimavaltaisilla pienten toimijoiden sirkus- ja tanssialoilla jokainen kymppitonnin leikkaus merkitsee paitsi työttömyyttä myös alojen monipuolisen potentiaalin kuihtumista ihmisten henkistä, fyysistä ja sosiaalista hyvinvointia sekä yhteiskunnan kestävyyttä ja resilienssiä edistävinä taiteina ja harrastuksina. Potentiaalinen kasvu jää toteutumatta, taide saavuttamatta, kulttuuri kokematta. - Sirkuksen ja tanssin tiedotuskeskus ry

Kotimaisen jazzalan erityispiirre on aktiiviset paikalliset jazzyhdistykset, jotka ylläpitävät äärimmäisen resurssitehokkaasti jazzin alueellista tarjontaa eri puolilla Suomea. Leikkaamalla jo valmiiksi äärimmäisen niukoista jazztoimijoille suunnatuista avustuksista, kavennetaan merkittävästi jazzin alueellista saatavuutta ja kulttuuritarjonnan monipuolisuutta. Leikkaamalla samaan aikaan lisäksi valtakunnallista jazzin kiertuejärjestelmää ylläpitävältä Suomen Jazzliitolta, heikennetään entisestään jazzin alueellista tarjontaa ja saavutettavuutta sekä vähennetään dramaattisesti freelancer jazzmuusikoiden työllisyyttä. - Suomen Jazzliitto ry

Helsingissä 2.5.2024

Rosa Meriläinen

päsihteeri, Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry

